

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen — Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program: Politiske rammer til styrkelse af fremstillingsindustrien i EU — mod en mere integreret industripolitisk strategi

KOM(2005) 474 endelig.

(2006/C 185/14)

Europa-Kommissionen besluttede den 5. oktober 2005 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Ernst Erik Ehnmark til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 28. marts 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 426. plenarforsamling den 20.-21. april 2006, mødet den 20. april 2006, følgende udtalelse med 38 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Resumé af udtalelsen

1.1 Lissabon-strategien opererer med en bred vifte af horisontale foranstaltninger, der skal skabe rammerne, der kan gøre Europa mere konkurrencedygtigt, men hidtil har man savnet en sektororienteret tilgang. Med Kommissionens nye meddelelse tager EU endnu et skridt i retning mod at skabe en fælles europæisk industripolitik. En fælles politik og fælles mål bør øge Europas konkurrenceevne på verdensplan. Kommissionens meddelelse om rammerne for en integreret industripolitik hilses derfor i høj grad velkommen

1.2 EØSU bifalder meddelelsens vidtfavnende analyse af nødvendige støttetiltag inden for 27 sektorer i fremstillingsindustrien. Udvalget støtter ligeledes oprettelsen af 14 sektorielle og tværsektorielle taskforer, hvis formål skal være at formulere mere konkrete tiltag for at styrke den europæiske industris konkurrenceevne.

1.3 Afgørende aspekter af udformningen og implementeringen af en europæisk industripolitik er imidlertid ikke dækket af meddelelsen. Ansvar for implementeringen overlades til andre afdelinger i Kommissionen, til nationale og regionale myndigheder og til industrien selv. Spørgsmålet om, »hvem der gør hvad«, lades foreløbig ubesvaret.

1.4 Navnlig fokuserer meddelelsen ikke på den nødvendige fordeling af rollerne mellem EU og de nationale niveauer. De 14 nye sektorielle taskforer skal hovedsagelig være aktive på EU-plan. EØSU understreger, at det er bydende nødvendigt at koordinere med det nationale niveau. Dette vil spare tid — og industrien har ingen tid at spilde.

1.5 To områder, hvor der ikke er meget hjælp at hente i meddelelsen, er regeringens betydning for innovation og konkurrenceevne og grænselinjerne mellem fremstillingsindustri og tjenesteydelser.

1.6 Med hensyn til det forestående arbejde understreger EØSU betydningen af tæt medinddragelse af interessenter og navnlig arbejdsmarkedets parter. EØSU finder det afgørende, at sidstnævnte kan indgå aftaler om industrielle ændringer og

innovation, således som det allerede har været tilfældet i nogle EU-lande.

1.7 Med denne meddelelse giver EU et svar på spørgsmålet »Har den europæiske fremstillingsindustri en fremtid?«. EØSU er for sin del villig til at medtage spørgsmål om europæisk industripolitik i sit netværk om Lissabon-strategien.

2. Indledning

2.1 Midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien, som blev forelagt for Det Europæiske Råd i marts 2005, gav et yderst blandet billede af de resultater, som var opnået i løbet af de første fem år.

2.2 Lissabon-strategien har navnlig fejlet, når det gælder økonomisk og industriel vækst og skabelse af flere og bedre job. Med hensyn til den globale konkurrence står Europa over for problemer. En række indeksberegninger af vækst og konkurrenceevne placerer USA på en førsteplads sammen med de nordiske lande. Europas store økonomier halter langt bagude. I en nylig opgørelse fra World Economic Forum blev Storbritannien indplaceret som nr. 13, Tyskland som nr. 15 og Frankrig som nr. 30, umiddelbart foran Spanien. På den anden side skal det påpeges, at nogle af EU's nye medlemsstater kan opvise en pæn økonomisk vækst: i 2005 voksede BNP i Slovakiet og Polen med hhv. 5,5 % og 5,4 %.

2.3 Den globale erhvervsorganisation »The Conference Board« har for nylig foretaget en undersøgelse af væksten i produktiviteten, hvoraf fremgår, at over en tiårsperiode er de førende europæiske økonomier saktet endnu længere bagud i forhold til USA. De 15 gamle EU-lande kunne i 2005 registrere en produktivitetstilvækst på 0,5 % sammenlignet med 1,8 % i USA og 1,9 % i Japan.

2.4 Som reaktion på de beslutninger, der blev truffet af Det Europæiske Råd i marts 2005, er Kommissionen i årets løb barslet med et stort antal forslag og meddelelser om spørgsmål som industriel omstrukturering, produktivetsforøgelse og konkurrenceevne samt støtte til iværksætterier og små og mellemstore virksomheder.

2.5 Det, man savner i viften af nye forslag, er tiltag med sigte på at takle spørgsmål i tilknytning til enkelte industrisektorer, navnlig inden for fremstillingsindustrien, og skabe grundlag for sektororienterede eller vertikale støtteforanstaltninger. Det er dette behov, Kommissionen søger at opfylde med sin nye meddelelse om »en mere integreret industripolitisk strategi«.

3. Det nye rammepolitiske forslag i korte træk

3.1 Meddelelsen kan betragtes som lanceringen af en ny proces, der er baseret på en analyse af konkurrencesituationen i 27 segmenter af fremstillingsindustrien.

3.2 Der fokuseres på, hvad virksomhederne selv betragter som flaskehalse for innovation, konkurrenceevne og vækst. Hovedvægten lægges på små og mellemstore virksomheder (SMV'er), hvilket er logisk nok: SMV'er udgør langt den overvejende del af virksomhederne inden for EU's fremstillingsindustri og tegner sig for 58 % af beskæftigelsen i sektoren. Under det forberedende arbejde er også et antal interessenter blevet rådspurgt.

3.3 De fremstillingssektorer, som analyseres i meddelelsen, dækker fire hovedområder: fødevarer og biovidenskab, maskin- og systemindustrier, mode og design samt basis- og mellemprodukter. Konkret omfatter analysen industrier, som spænder fra biotek og lægemidler til mekanisk og elektrisk maskinindustri og forsvars-, rum- og luftfartsindustri og til tekstiler, ligesom også møbler, keramik, stål, kemiske produkter og papirmasse- og papirprodukter er omfattet.

3.4 Evalueringen af konkurrenceevnen i de 27 sektorer tager udgangspunkt i følgende kriterier:

- sikring af et åbent og konkurrencedygtig indre marked
- viden — såsom forskning, innovation og færdigheder
- bedre regulering
- sikring af synergi mellem foranstaltninger til fremme af konkurrenceevne, energi og miljø
- sikring af fuld og fair deltagelse på de internationale markeder
- fremme af social og økonomisk samhørighed.

3.5 Det fremgår af sektorkonklusionerne, »hvilket politisk indsatsområde — ud af de mange relevante indsatsområder — der anses for at have højeste prioritet i den enkelte sektor,« for at citere meddelelsen. Selv med denne oplysning er konklusionerne dog ikke helt gennemsigtige. For bioteks vedkommende er der f.eks. registreret et behov for mere forskning, men ikke for større kvalifikationer. Og med hensyn til tekstiler er der registreret behov for forskning, kvalifikationer og adgang til markedet, men ikke for at imødegå handelsforvridninger.

3.6 Kommissionen foreslår følgende syv politiske initiativer på tværs af sektorerne for at løfte de fælles udfordringer og styrke synergiene:

- Et initiativ vedrørende intellektuel ejendomsret og varemærkeforfalskning
- Ekspertgruppe om konkurrenceevne, energi og miljø
- Konkurrenceevne og markedsadgang — eksterne aspekter
- Nyt program for forenkling af lovgivningen
- Bedre kvalifikationer på sektorplan
- Håndtering af strukturelle ændringer i fremstillingsindustrien
- En integreret europæisk tilgang til industriel forskning og udvikling.

3.7 Ud over initiativerne på tværs af sektorerne foreslår Kommissionen at lancere en række nye sektorspecifikke initiativer, nemlig et lægemiddelforum, en midtvejsevaluering af strategien for biovidenskab og bioteknologi, nye ekspertgrupper for den kemiske industri og forsvarsindustrien, et initiativ for den europæiske rumfartsindustri, en taskforce for konkurrenceevnen i IKT-sektoren samt en politisk dialog om maskinindustrien.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Den nye meddelelse er det første seriøse forsøg på at skabe omfattende sektorinitiativer for konkurrenceevne og innovation i fremstillingsindustrien. Initiativet må hilses velkommen. Horisontale ordninger og initiativer er ikke nok. Som den nye meddelelse er struktureret, tilvejebringer den et vigtigt beslutningsgrundlag for konkrete tiltag. I initiativet indgår en raffineret analyse af vækst- og konkurrenceevneproblemer inden for en række industrisektorer. Resultatet er blevet endnu et nyt redskab for politiske beslutninger.

4.2 Kommissionen præsenterer forslaget som en ramme for opstilling af prioriteter. Indførelsen af foranstaltninger til imødegåelse af globaliseringens udfordringer er det styrende princip.

4.3 Det, man savner, er en klar forbindelse mellem indsatsen på EU-plan og den nødvendige mobilisering af regeringer, industri og interessenter på nationalt og regionalt plan. Dette forventes at ville udvikle sig i løbet af den forestående proces, navnlig i de nye sektorielle og tværsektorielle taskforcer. Der er imidlertid en indlysende risiko for, at dette resulterer i megen planlægning og begrænset implementering.

4.4 For at undgå dette anbefaler EØSU, at tager specifikke skridt for at sikre den nødvendige koordinering. Dette ville også give forskellige interessenter større spillerum for aktiv deltagelse.

4.5 Sammen med forskellige andre forslag og meddelelser repræsenterer den nye meddelelse endnu et skridt i retning af skabelsen af en europæisk industripolitik. Er dette en realistisk vej at følge? I betragtning af de udfordringer, Europas industri står overfor, må EØSU konkludere, at dette formentlig er den bedste vej fremad, når det gælder om at fremme konkurrenceevne og udnytte EU's specifikke fordele som f.eks. dets solide videnbase og et meget stort indre marked.

4.6 Kommissionen gør meget ud af at understrege, at den nye meddelelse er i overensstemmelse med ånden i Lissabonstrategien og skal bidrage til den samlede indsats under denne strategi. Ansvaret for den faktiske gennemførelse, når det gælder mere forskning, uddannelse eller regulering, vil sortere under andre tjenestegrene i Kommissionen og nationale og regionale organer. Dette er et af de uløste problemer i det nye forslag. Planlægning og implementering skal koordineres.

4.7 Kommissionens tilgang er præget af en vis ambivalens. Balancen mellem horisontale programmer og nye sektortiltag bør overvejes nærmere.

4.8 Der afsættes ikke midler til de forskellige tiltag i meddelelsen. I stedet skal de nødvendige EU-ressourcer komme fra CIT-programmet, forskningsrammeprogrammet, strukturfonde og uddannelsesprogrammerne, for blot at nævne de vigtigste. At koordinere politikkerne, herunder ressourcerne, bliver en vanskelig og ømtålelig opgave, navnlig fordi de disponible finansielle EU-midler er relativt begrænsede i forhold til behov og efterspørgsel.

4.9 Indførelsen af avancerede nye produktionsmetoder og maskiner, navnlig i SMV'er, vil kræve kredit på gunstige vilkår. EIB og EIF bør involveres tæt i de sektorielle og tværsektorielle planlægningsgruppers arbejde.

4.10 Kommissionen fokuserer i det nye forslag på EU-niveauet, medens regionale aspekter kun berøres i forbifarten. Betydningen af storbyområderne med deres enorme potentiale for fremme af industriel innovation og konkurrenceevne indgår ikke i analysen. Dette aspekt må lige som spørgsmål vedrørende en regional industripolitik medtænkes på de kommende stadier.

4.10.1 Udvalget noterer sig, at Kommissionen ikke fremsætter specifikke forslag, når det gælder industrisektorer med en særlig høj grad af regional koncentration.

4.11 Tre temaer dominerer svarene fra industri og interessenter, når det gælder fremme af konkurrenceevnen: mere forskning og forbindelse til forskningen, mere uddannelse og oplæring, navnlig med hensyn til kvalifikationer, og lettere adgang til finansiel støtte, specielt for iværksættere og mikro-virksomheder.

4.12 Hovedparten af de fremstillingssektorer, der analyseres i den nye meddelelse, anfører opgradering af kvalifikationer inden for sektoren som et »politisk indsatsområde ... der anses for at have højeste prioritet,« for at citere meddelelsen. Spørgsmålene om kvalifikationer og opgraderingen heraf er af fundamental betydning. Det foreslåede initiativ om kvalifikationer på tværs af sektorerne vil forhåbentlig munde ud i innovative forslag.

4.13 Meddelelsen går let hen over regeringernes betydning for tilvejebringelsen af lige vilkår inden for industrien og navnlig fremstillingsindustrien. Arbejdet vil utvivlsomt give anledning til en række kommentarer til, hvordan regeringerne kan støtte industrien i henseende til uddannelse, transportsystemer, energiløsninger og IKT-netværk, for blot at nævne nogle få eksempler.

4.14 Meddelelsen diskuterer ikke det faktum, at grænsen mellem fremstillingsindustri og serviceydelser bliver stadig mere sløret. Hvad indebærer dette med hensyn til menneskelige ressourcer, markedsstrategi og -adgang, regulering og adgang til finansiering?

4.15 Hvad angår SMV'ers adgang til finansiering, kan det noteres, at der i den brede analyse af 27 sektorer kun er registreret specifikke behov for fem sektorer vedkommende, nemlig lægemidler, biotek, medicinsk udstyr samt mekanisk og elektrisk maskinindustri. Det er ret forbløffende, at et tilsvarende behov ikke blev registreret for eksempelvis basis- og mellemproduktindustriernes vedkommende.

5. Mod en europæisk industripolitik

5.1 Med den nye meddelelse fra Kommissionen tager EU endnu et skridt i retning af skabelsen af en fælles ramme for en europæisk industripolitik. Dette må hilses velkommen. En fælles politik og fælles prioriteter må forventes at styrke Europas konkurrenceevne i den globale kontekst. Samtidig må den europæiske industripolitik anskues i lyset af de strukturer, som etableres med henblik på at støtte industrien (uddannelse og forskning er kun to eksempler) og konsultere arbejdstagerne, for blot at nævne to aspekter. Vedvarende konkurrencedygtighed for Europa er ikke mulig uden fuld inddragelse af samfund og borgere.

5.2 Det påpeges ofte, at det, industrien ønsker, er lige konkurrencevilkår med klare (og ubureaukratiske) signalsystemer. Synspunktet, der har bred tilslutning, er: så lidt papir-nusseri og så megen generel opbakning som muligt. Lovgivnings- og reguleringsbyrder bør, som det for nyligt blev sagt på et ministerrådsmøde om spørgsmålet, ikke have en negativ indvirkning på konkurrenceevnen. Samtidig kunne man hævde, at administrative EU-krav ikke bør præsenteres som en ren omkostningsfaktor, da de ofte erstatter 25 forskellige nationale lovgivninger og dermed mindsker driftsomkostningerne. Det blev for nylig i en kommissionsmeddelelse pointeret, at lovgivningsomkostninger — som administrative krav kun udgør en del af — bør analyseres i en bred kontekst, som omfatter de økonomiske, sociale og miljømæssige omkostninger og fordele ved regulering.

5.3 Den globale konkurrence, EU og andre landegrupper er konfronteret med, udgør en voldsom udfordring. Der er ikke plads til efterladenhed. På den anden side kan vækst og konkurrenceevne aldrig være mål i sig selv for Europa. Der er generel enighed om en særlig europæisk social vision, som den er sammenfattet i Lissabonstrategien: et højt niveau af videnbaseret konkurrenceevne, en målbevidst stræben efter en høj grad af social samhørighed og en ansvarlig politik i miljøanliggender. En europæisk industripolitik er både en del af Lissabonstrategien og en ambition, der rækker mange år længere ud i fremtiden end denne strategi. Men uanset tidshorisonterne vil en industripolitik indgå i de overordnede prioriteter, som er blevet formuleret i Lissabonstrategien.

5.3.1 Kommissionen har fremlagt en revideret strategi for bæredygtig udvikling, som Rådet skal træffe afgørelse om senere på året. Rammerne for industripolitikken er i tråd med prioriteterne i strategien for bæredygtig udvikling.

5.4 På den baggrund bør en europæisk industripolitik fokusere på tre prioriterede formål: at identificere prioriterede sektorer, som gør det muligt at fastholde konkurrenceevnen, at gennemføre prioriterede tiltag med henblik på opnåelse af denne og at fremskynde færdiggørelsen af det indre marked som et af de centrale midler til tilvejebringelse af lige konkurrencevilkår. Dette indebærer, at man på EU-plan skal være meget opmærksom på, hvad der realistisk kan opnås med initiativer på europæisk plan. En industripolitik med disse mål kunne levere reel merværdi til industrien, til regeringer på nationalt og regionalt niveau og til arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund.

5.5 EØSU bifalder, at Kommissionen har til hensigt at nedsætte arbejdsgrupper om flere forskellige aspekter. Udvalget mener dog, at det er vigtigt yderligere at få afklaret forbindelserne mellem industripolitikken og to andre områder for at fjerne visse uklarheder, som har været til skade for udviklingen af store europæiske industriprojekter.

5.5.1 Der bør for det første kastes lys over forbindelserne mellem konkurrencepolitikken og industripolitikken.

5.5.2 Kommissionen har for det andet fremlagt en handlingsplan med henblik på at modernisere selskabsretten, hvor et af aspekterne vedrører en styrkelse af aktionærernes rettigheder. Det er afgørende vigtigt, at denne modernisering ikke går ud over investeringerne i industrien.

5.5.3 Gruppen af kommissærer med økonomiske anliggender, det indre marked, konkurrencepolitikken og Lissabonstrategien under deres porteføljer bør sikre den nødvendige samordning, da der ellers vil være risiko for inkonsekvenser til skade for en troværdig og effektiv genlancering af industripolitikken.

5.6 En europæisk industripolitik må medtænke den offentlige sektors vigtige rolle, når det gælder om at stille viden og infrastruktur til rådighed — for blot at nævne to afgørende faktorer. I nogle lande er der etableret tætte kontakter mellem industrien og den offentlige sektor, mens det ikke er tilfældet i andre lande. Den offentlige sektors betydning for innovationen illustreres af, at de offentlige udgifter til innovation er dobbelt så høje i USA som i Europa. Selv når det tages i betragtning, at en stor del heraf er udgifter til militære formål, giver tallet et fingerpeg om den offentlige sektors betydning. I et europæisk perspektiv er et relevant eksempel tidligere (og til dels nuværende) offentlige udgifter i nogle lande til udvikling af nye lægemidler. Den offentlige sektors betydning illustreres også af den rolle, som den spiller for udbygningen af IKT-faciliteter, især bredbåndsnætet.

5.7 Midtvejsevalueringen af Lissabonstrategien har også inspireret arbejdsmarkedets parter til at udvikle planer med henblik på at sikre den europæiske fremstillingsindustri en fremtid. Arbejdsgivernes europæiske organisation UNICE har fremlagt omfattende kommentarer og forslag vedrørende

Lissabonstrategiens hidtidige resultater. ORGALIME, der repræsenterer den mekaniske, elektroniske og metalforarbejdende industri i 23 europæiske lande, har publiceret en vidtrækkende plan for udviklingen af den europæiske fremstillingsindustri som en del af sine kommentarer til Kommissionens meddelelse. På arbejdstagersiden præsenterede Det Europæiske Metalarbejderforbund (EMF) i efteråret 2005 en plan med titlen »Boosting European Manufacturing«, som sammenfatter en række af de forslag, som er indeholdt i andre planer.

5.8 EMF-planen opregner 15 nøgletiltag opdelt i to blokke. Den første, med overskriften »Forskning og udvikling«, fokuserer på behovet for flere ressourcer til forskning og for større opmærksomhed omkring social innovation, mens den anden har overskriften »Sociale og arbejdsmarkedsmæssige rammevilkår« og opregner yderligere konkrete tiltag med sigte på at fremme SMV'er, iværksætterlyst, og livslang læring og omstrukturere de europæiske arbejdsmarkeder med særlig vægt på social sikring.

5.9 I lighed med andre planer fra arbejdsmarkedets parter vidner denne handlingsplan om, at der hersker en vis grad af enighed om analysen af de udfordringer, den europæiske industri står over for. Generelt er der bred enighed om vejen fremad for Europa. Dette sammenfald i indkredsningen af centrale udfordringer og tiltag skaber en platform for social dialog og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter til fremme af innovation og konkurrenceevne (jf. kapitel 6).

5.10 Lissabonstrategien har haft held til at sætte fokus på begreberne om et videnintensivt samfund og en førende rolle for Europa med hensyn til kvalifikationer og kompetencer samt forskning og udvikling. Beslutningen på Det Europæiske Råd i Barcelona om at sigte mod 3 % af BNP til forskning har, i teorien, vundet bred opbakning og støtte.

5.11 Det er værd at bemærke, at Kommissionen i sine dialoger og diskussioner med repræsentanter for industrien ikke har fundet mange nye ideer og løsninger, når det gælder den vigtige overførsel af viden fra universiteter til industri. Kommissionen agter selv at vende tilbage til disse spørgsmål i en senere meddelelse. Det må imidlertid være op til virksomhederne selv at tage det nødvendige ansvar for etableringen af de relevante forbindelser til forskningen. I betragtning af, hvor det langsomt det går med at nå målet om at afsætte 3 % af Europas BNP til forskning og udvikling, er denne mangel på ideer vedrørende videnoverførsel foruroligende. Tilsvarende er der grund til bekymring over, at antallet af naturvidenskabs- og ingeniørstuderende i Europa er faldende i sammenligning med EU's vigtigste konkurrenter. Det er vigtigt for SMV'er at opgradere deres eksisterende menneskelige kapital og at indlemme akademisk arbejdskraft i produktion og innovation. Det syvende rammeprogram bør støtte SMV'ers indførelse af avancerede teknologiske forsknings- og produktionsmetoder.

5.12 I denne sammenhæng er det værd at minde om, at selv med 3 % af BNP afsat til forskning ville Europa stadig halve bagefter både USA og Japan. 3 % er, som nogle EU-lande allerede har erkendt, et foreløbigt mål. Set over et 15-20 årigt perspektiv vil den globale konkurrence kræve endnu større ambitioner.

5.13 En tilsvarende kommentar kan knyttes til behovet for yderligere opgradering af kvalifikationer og mere livslang læring. Industrien sender en række signaler vedrørende spørgsmål som yderligere opgradering af kvalifikationer, men disse spørgsmål kan ikke løses på EU-plan. På EU-plan kan behovenes karakter identificeres og analyseres, men den konkrete implementering må finde sted på nationalt og regionalt niveau. CEDEFOP vil uden tvivl kunne videreformidle oplysninger om vigtige erfaringer.

5.14 Der er her grund til at påpege, at den bredere uddannelsespolitiske debat om livslang læring rent faktisk startede i starten af 1970'erne med et større analysearbejde fra OECD. Siden da har man imidlertid ikke forsøgt sig med mange virkeligt nye strategier til sammenkobling af valgmuligheder og ressourcer fra industrien, fra den offentlige sektor og fra berørte arbejdstagere selv — som godt kunne ønske sig bedre muligheder for en opgradering af kvalifikationer, der øger mobiliteten på arbejdsmarkedet.

5.15 Fokus på »udflagning« og udflytning af virksomheder har understreget behovet for at garantere grundlæggende arbejdstagerrettigheder på global basis. ILO-aftalen fra 1998 om »Erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen« har skabt et sæt minimumsnormer for regulering af ansættelsesforhold, som bør følges over alt i det internationale styringssystem. OECD-retningslinjerne er politiske forpligtelser fra medlemsstaternes side. Hvis forandringer skal opfattes som positive, må det både påvises, at forandringer ikke behøver at være resultatneutrale, og at det er muligt at styre forandringer i firmaer, industrier, regioner og arbejdsmarkeder på et socialt retfærdig måde.

5.15.1 I denne forbindelse bør man anerkende betydningen af de europæiske samarbejdsudvalg. Udvalgene er et konkret svar på kravene om en bredt anvendelig struktur for information og høring i multinationale virksomheder. Selv om det tager tid at opbygge sådanne strukturer, og selv om det nuværende direktiv om samarbejdsudvalg er noget vagt, er udvalgene en uundværlig del af den overordnede indsats for at udvikle en europæisk industripolitik.

5.16 En europæisk industripolitik kan yde et væsentligt bidrag til Europas konkurrenceevne. Den foreliggende meddelelse fra Kommissionen er én byggesten. EØSU har opregnet andre. Udvalget foreslår, at Kommissionen tager initiativ til at igangsætte yderligere diskussioner og dialoger inden for rammerne af den sociale dialog og andre relevante fora.

6. Kommentarer til sektorforslagene

6.1 EØSU bifalder valget af screenings-parametre for analysen af de 27 segmenter af fremstillingsindustrien. Selv med denne yderst ambitiøse tilgang er der en række iøjnefaldende uoverensstemmelser i de individuelle resultater af analysen. EØSU støtter indsatsen og konklusionerne. EØSU kan

også tilslutte sig valget af temaer for den første gruppe af sektorielles og tværsektorielle taskforcer.

6.2 EØSU bifalder navnlig planen om at oprette en gruppe på højt plan om konkurrenceevne, energi og miljø. Miljø og energibesparende teknologier kan give EU vigtige fordel i global sammenhæng. Den nye globale bevidsthed om farerne ved klimaændringer som følge af for stor afhængighed af fossile brændstoffer må formodes at virke som en kraftig spore på indsatsen for at ændre produktions- og forbrugsmønstre. Gruppen på Højt Plan står over for en enorm opgave. Og det så meget desto mere, som også andre lande — USA er kun et enkelt eksempel — nu investerer voldsomt i miljøvenlige teknologier.

6.3 Design er ved at udvikle sig til en central faktor i produktudvikling og markedsføring. Der bør sættes fokus på design, ikke i én enkelt taskforce, men som et af de horisontale temaer i flere taskforcer. I en række EU-lande har man gennem mange år høstet succes med industriel design. Det er vigtigt at bygge videre herpå.

6.4 Kommissionens meddelelse tager ikke udtrykkeligt fat på spørgsmålene om kommunikation og om at medinddrage industrien selv og forskellige interessentgrupper. Da en væsentlig del af implementeringen må ske via oplysning og kommunikation, er det imidlertid vigtigt, at disse spørgsmål vies stor opmærksomhed. Hvordan skal den store gruppe af SMV'er ellers få de relevante oplysninger om fælles partnerskaber og forskellige støttetiltag?

6.5 Også tidsfaktoren er af afgørende betydning for implementeringen. Produktudvikling inden for fremstillingsindustrien er ikke en langsommelig affære; det hindrer den globale konkurrence. Det er nødvendigt at fastsætte stramme tidsfrister for de forskellige taskforcer på EU-plan for at sikre merværdi til dem, der træffer beslutninger om investeringer og udvikling inden for industrien.

6.6 EØSU deler Kommissionens bekymring for, at overførslen af EU-jobs til lavomkostningslande vil få smertelige lokale og sektormæssige konsekvenser, navnlig for ufaglært arbejdskraft, som bør hjælpes til at klare sig igennem følgerne af den industrielle omstrukturering. EØSU har i andre forbindelser slået til lyd for, at der gøres mere udstrakt og bedre brug af strukturfondene til aktive — og proaktive — tiltag med henblik på at håndtere konsekvenserne af globaliseringen. EØSU agter at tage det nylige forslag om en globaliseringsfond op til nærmere vurdering.

7. Behovet for en udvidet social dialog

7.1 Som udtryk for fælles interesser og prioriteter for videreudviklingen af fremstillingsindustrien er der allerede i nogle lande indgået ambitiøse aftaler mellem arbejdsmarkedets parter om industriel innovation.

7.2 Som eksempel kan nævnes, at der blev indgået en aftale mellem arbejdsmarkedets parter i Sverige i 1997. Siden da har aftalens underskrivere fremlagt en række forslag til at forbedre industriens konkurrenceevne. Underskriverne har især rettet opmærksomheden mod spørgsmål som oprettelse af konkurrencedygtige industriforskningsinstitutter, øgede udvekslinger mellem industri og uddannelsesinstitutioner og -institutter, innovationsstøtte til nye og voksende selskaber samt støtte til industriudviklingscentre. Regeringen har godkendt en række af forslagene.

7.3 EØSU understreger, at det er absolut påkrævet at involvere interessenterne, og navnlig arbejdsmarkedets parter, helt tæt i innovations-, konkurrenceevne- og omstrukturingsprocessen. Forandringstempoet bliver ikke nedsat. En proaktiv tilgang til forandringer baseret på gensidig tillid vil derfor blive en nødvendighed. Vellykket håndtering af industrielle ændringer kræver en social dialog på grundlag af konsoliderede, tillidsbaserede partnerskaber og en dialogkultur karakteriseret ved effektiv repræsentation og stabile strukturer. Effektiv repræsentation kræver også en høj grad af kendskab til aktuelle problemstillinger og valgmuligheder.

7.3.1 Der bør henvises til de bestræbelser, som udfoldes i mange europæiske samarbejdsudvalg (jf. 5.14.1) for at styrke kompetencen hos de personer, som deltager i udvalgenes arbejde. Det er afgørende vigtigt for begge parter i dialogen. Uden viden og kompetence på højt niveau vil udvalgene ikke være i stand til at fungere som en uundværlig del af høring og dialog.

7.4 EØSU udtrykker håb om, at Kommissionens meddelelse om en integreret industripolitik sammen med andre initiativer vil kunne ansprende til, at interessenter, og navnlig arbejdsmarkedets parter, inddrages tæt i forandringsprocesserne. EØSU har redegjort for sin holdning til den sociale dialog og industrielle ændringer i en udtalelse vedtaget i september 2005 ⁽¹⁾.

7.5 Som reaktion på konklusioner fra Det Europæiske Råd i 2005 har EØSU lanceret et interaktivt netværk, som dækker erfaringer med implementering af Lissabon-strategien. EØSU vil positivt overveje at udvide dette netværk, således at det kommer til at omfatte spørgsmål vedrørende inddragelse af interessenter, herunder især arbejdsmarkedets parter, i udformningen af den europæiske industripolitik.

8. I november 2005 vedtog Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI) en supplerende udtalelse om meddelelsen om en mere integreret industripolitisk strategi. Ordfører var Antonello Pezzini.

8.1 CCMI fandt det yderst interessant, at Kommissionen nu tager fat på spørgsmålet om en sektorpolitik inden for industripolitikken. CCMI gav navnlig udtryk for den opfattelse, at denne sektorspecifikke politik kan blive virkelig effektiv, hvis den gribes an på en struktureret måde inden for den sociale dialog på lokalt, nationalt og europæisk plan.

8.2 CCMI understregede imidlertid, at Kommissionens meddelelse manglede konkrete initiativer, handlingsplaner og frem for alt passende finansielle midler til opfølgning af politikkerne. I den forbindelse ville det være særlig relevant at inddrage Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond i virksomhedsprojekter.

8.3 CCMI understregede også, at Kommissionen bør være opmærksom på betydningen af den stadig mere moderne offentlige sektor.

8.4 Endvidere pegede CCMI på betydningen af en regional, proaktivt formuleret industripolitik. CCMI understregede ligeledes handelspolitikken betydning for en vellykket industripolitik. Endelig understregede CCMI betydningen af fundamentale arbejdstagerrettigheder, som de kommer til udtryk i ILO-konventioner.

Bruxelles, den 20. april 2006

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 24 af 31. januar 2006.

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, som fik over en fjerdedel af de afgivne stemmer, blev forkastet under forhandlingerne:

Punkt 7.5

Andet punktum udgår.

»Som reaktion på konklusioner fra Det Europæiske Råd i 2005 har EØSU lanceret et interaktivt netværk, som dækker erfaringer med implementering af Lissabon-strategien. EØSU vil positivt overveje at udvide dette netværk, således at det kommer til at omfatte spørgsmål vedrørende inddragelse af interessenter, herunder især arbejdsmarkedets parter, i udformningen af den europæiske industripolitik.«

Begrundelse

Ved at fastholde, at arbejdsmarkedets parter specifikt inddrages i udformningen af EU's industripolitik, undervurderes den rolle, som små og mellemstore virksomheder, faglige organisationer, sektororganisationer og det videnskabelige samfund spiller i forbindelse med gennemførelsen af Lissabon-strategien.

Afstemningsresultat

For: 11

Imod: 27

Hverken for eller imod: 1
